

Občanská a politická socializace

Jan Šerek

25. 4. 2019

Psychologie adolescentů

Proč adolescenti
a občanský život či politika?

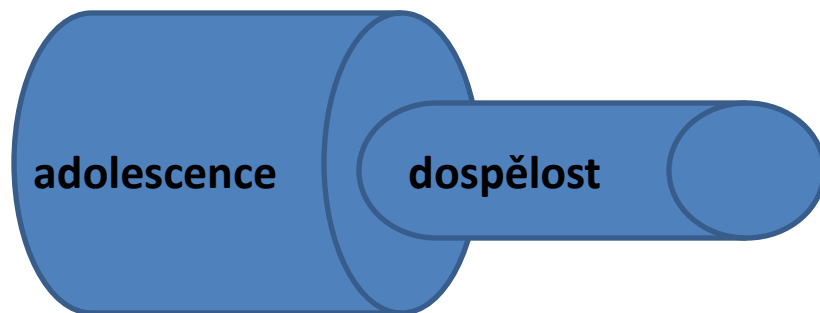
Proč adolescenti a občanský život či politika?

- rozvoj sociální složky identity (Erikson, 1968)

Proč adolescenti a občanský život či politika?

- rozvoj sociální složky identity (Erikson, 1968)
- společenské a institucionální pobídky
 - vzdělávací systém (Niemi & Hepburn, 1995)
 - politická práva

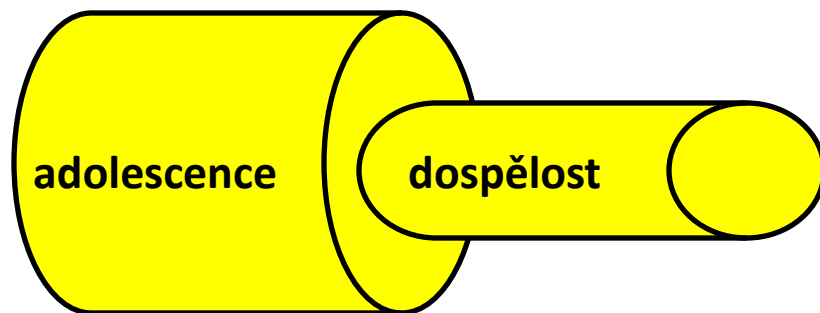
Hypotéza vnímavých let

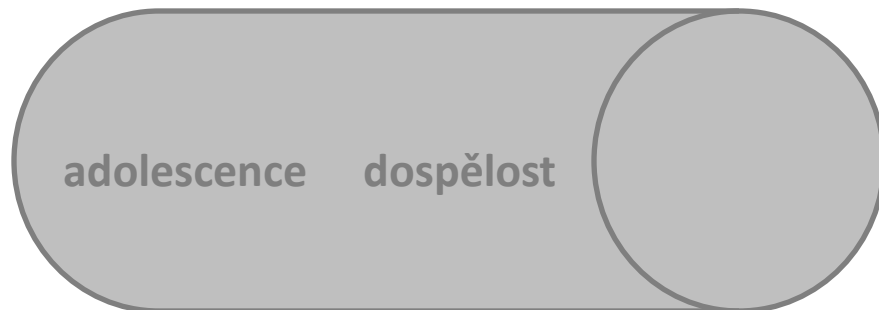
Celoživotní otevřenost

Hypotéza vnímavých let

Celoživotní otevřenost

co podporuje hypotézu vnímaných let?

1. politické orientace mají nejnižší stabilitu v adolescenci a mladé dospělosti, zatímco v dalším životě zůstávají relativně stabilní (Krosnick & Alwin, 1989; Prior, 2010; Sears & Levy, 2003)

Eckstein, Noack, & Gniewosz (2012) popsali narůstající stabilitu politických orientací v průběhu adolescence

co podporuje hypotézu vnímaných let?

2. stejný vzorec se projevuje i u dalších sociopolitických postojů, které mohou souviset s politickým/občanským chováním, jako je například autoritářství, dogmatismus, tolerance, ethnocentrismus či podpora sociální rovnosti (Duckitt, 2009; Vollebergh, Iedema & Raaijmakers, 2001)

co podporuje hypotézu vnímaných let?

3. výzkumy kolektivní paměti ukazují, že si lidé nejlépe vybavují politické události (např. změny režimu), které se udály během jejich adolescence nebo mladé dospělosti, zatímco události z jiných období si vybavují hůře (Valencia & Páez, 1999)

historické události mají největší dopad na politický vývoj člověka, pokud se stanou v období adolescence či mladé dospělosti (Sears, 2002; Sears & Levy, 2003)

A co děti?

A co děti?

„Do okamžiku, kdy dítě ve věku 14 let nastupuje na střední školu, jsou již jeho základní politické orientace ve vztahu k režimu a komunitě pevně usazené. Proto přinejmenším během následujících čtyř let na střední škole můžeme zaznamenat pouze málo podstatných změn.“

(Easton & Hess, 1962, 236)

A co děti?

Joseph Adelson

(Adelson & O'Neil, 1966; Adelson, O'Neil, & Green, 1969;
Adelson & Beall, 1970)

A co děti?

Joseph Adelson

(Adelson & O'Neil, 1966; Adelson, O'Neil, & Green, 1969;
Adelson & Beall, 1970)

Jean Piaget

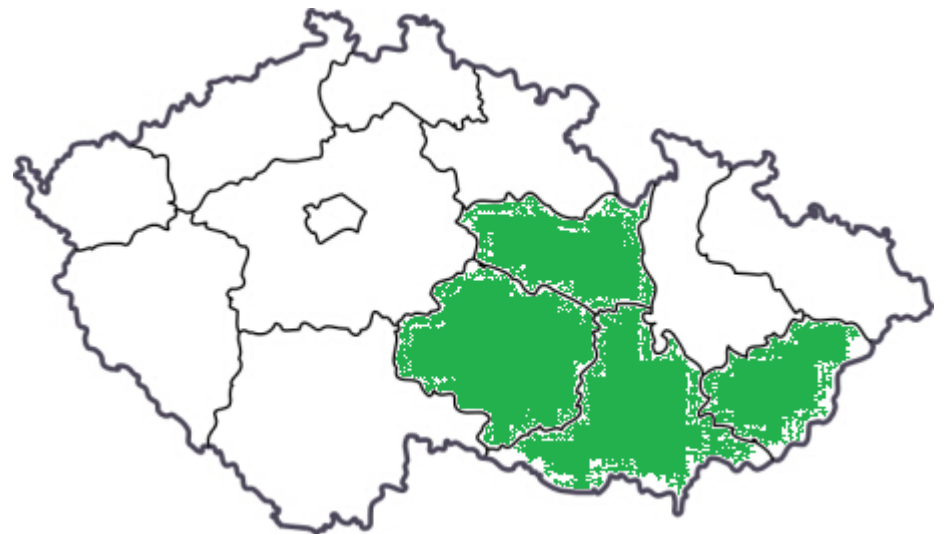
Robert Selman

Naše data

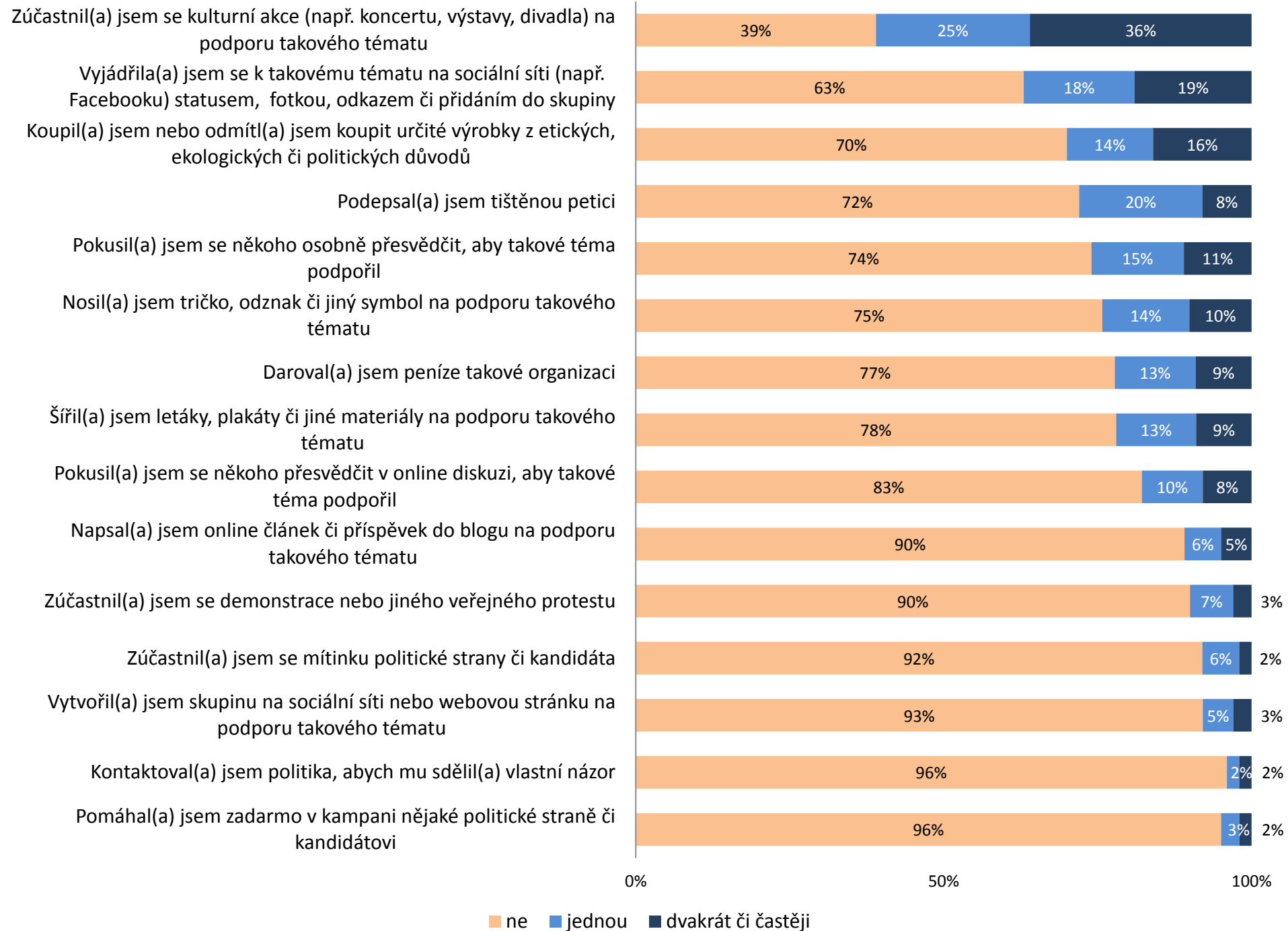
červen 2014

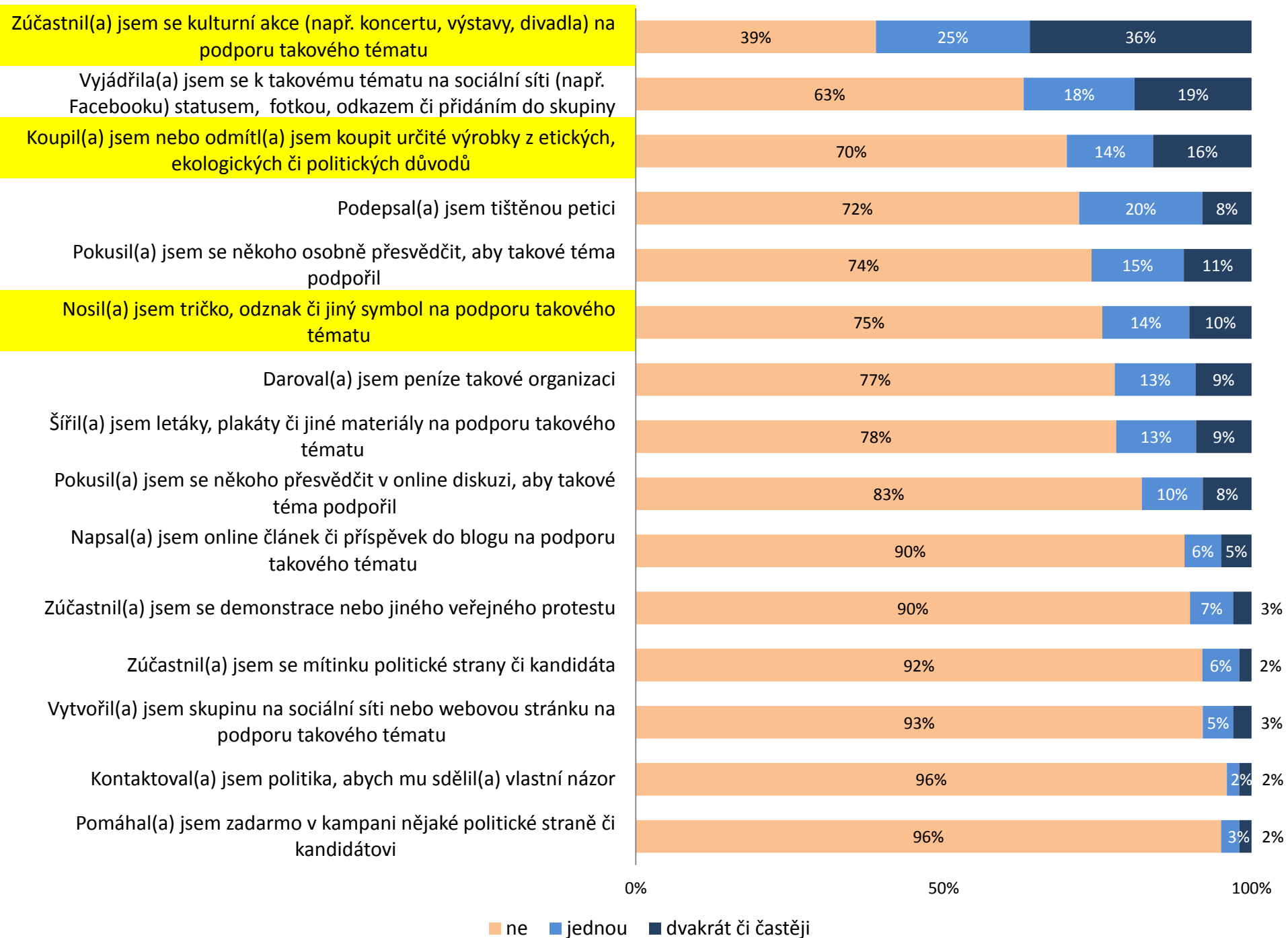
asi 2,000 studentů 9. ročníků ZŠ a prvních ročníků SŠ (průměrný věk 15,7 let)

dotazníkové šetření

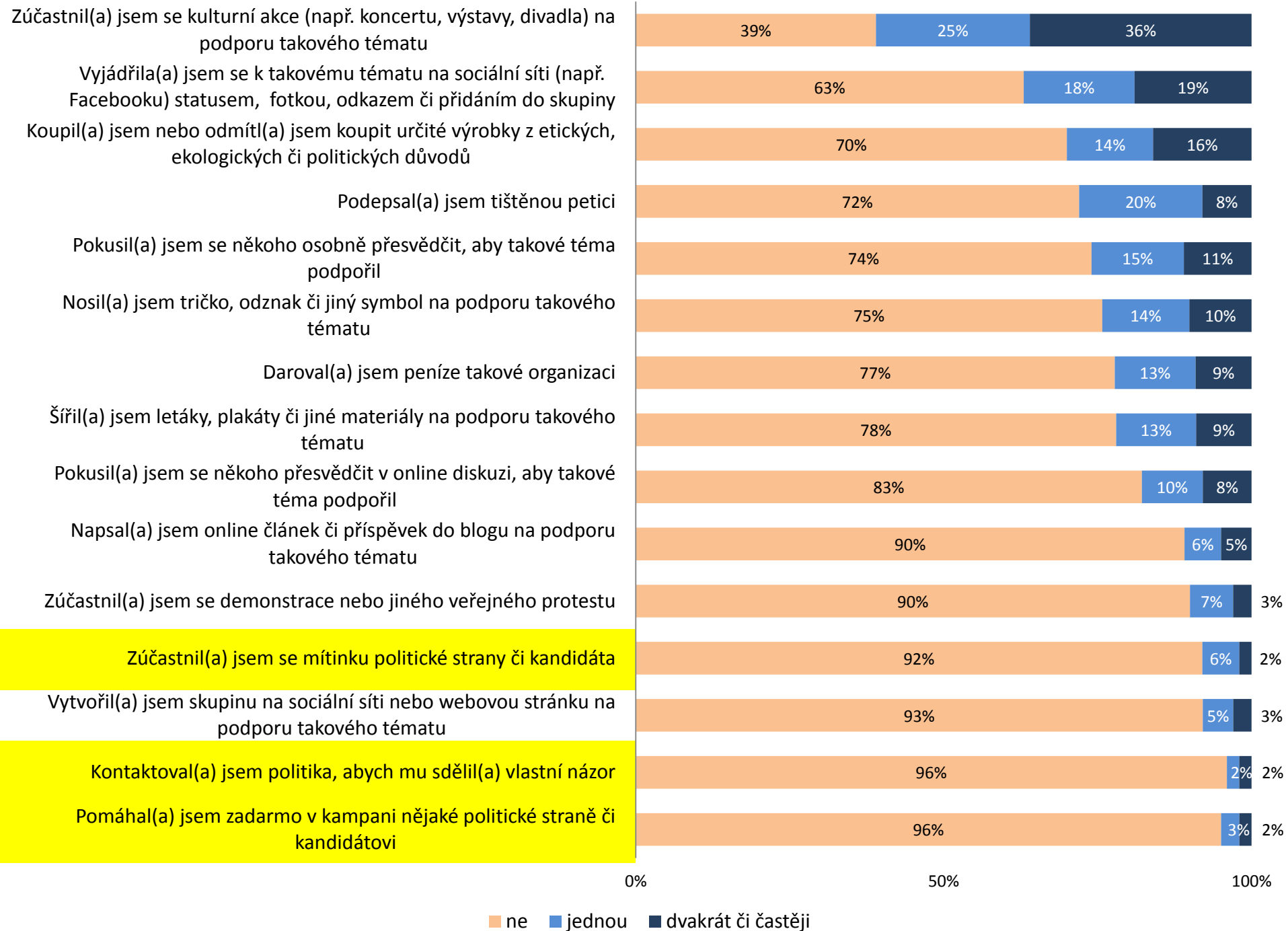

Co dělají?

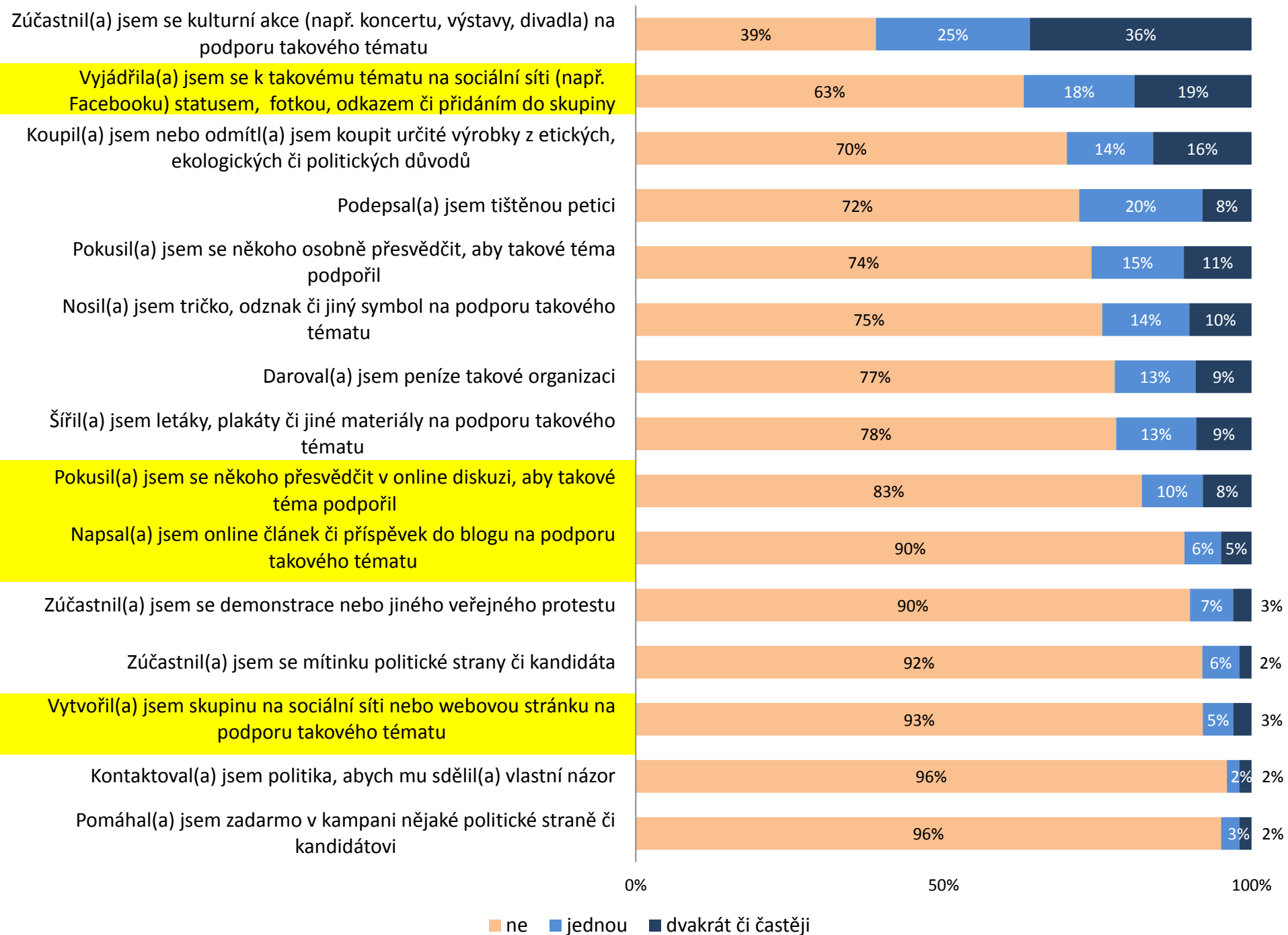

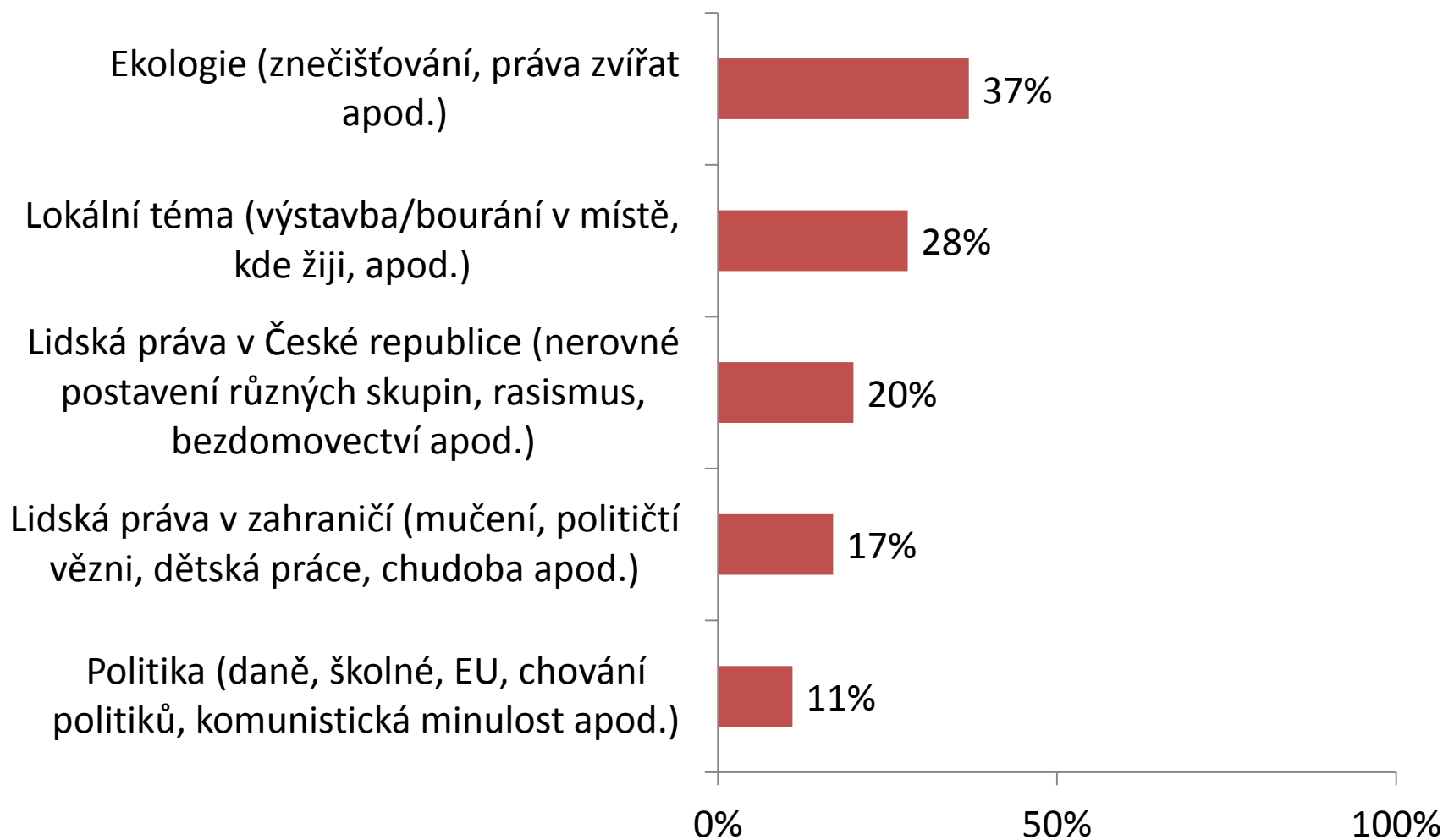
I HATE

politics

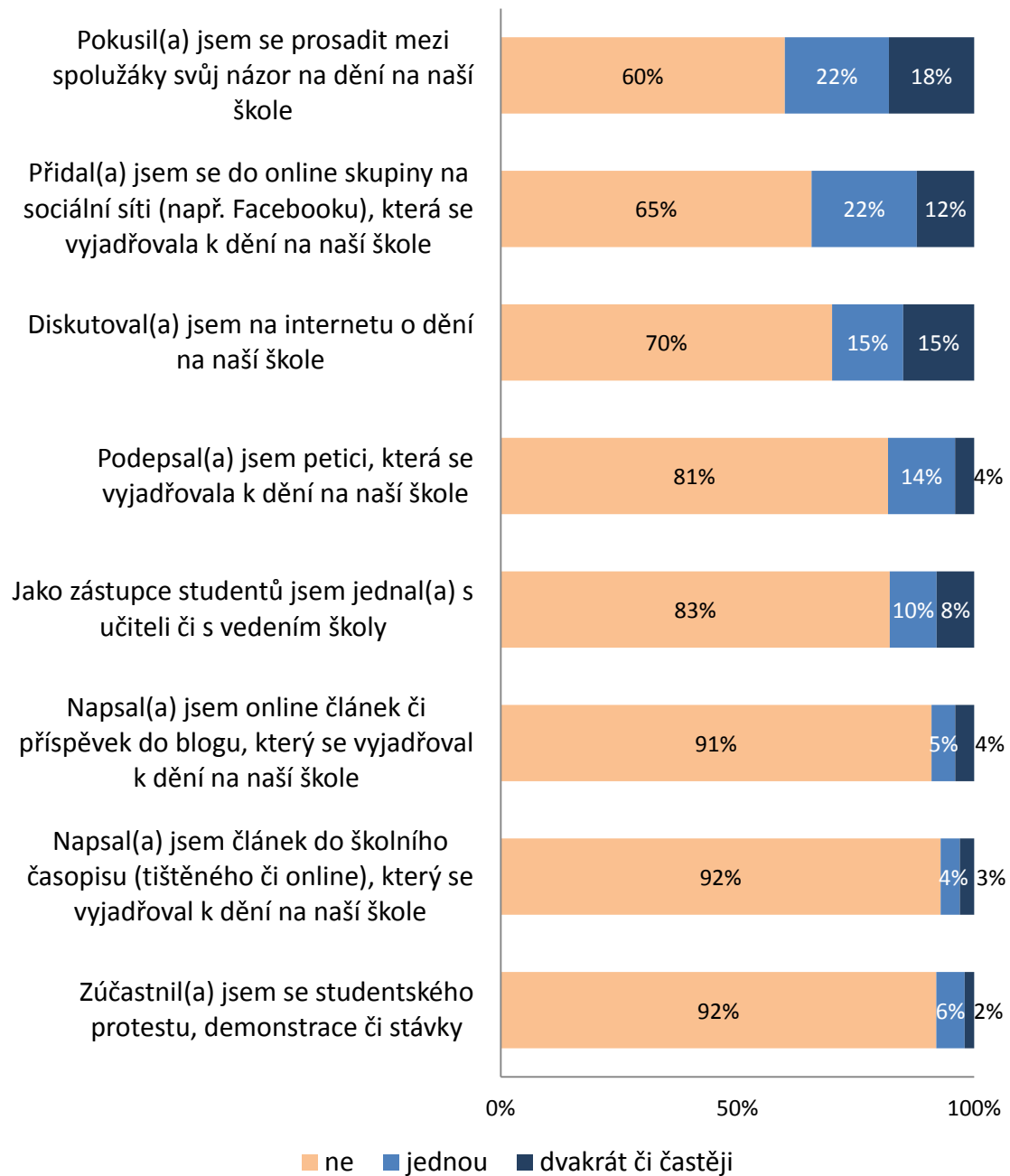

ne online vs. offline,
ale nenáročné vs. náročné

Jakých konkrétních témat se tvé aktivity týkaly?

Co dělají ve škole?

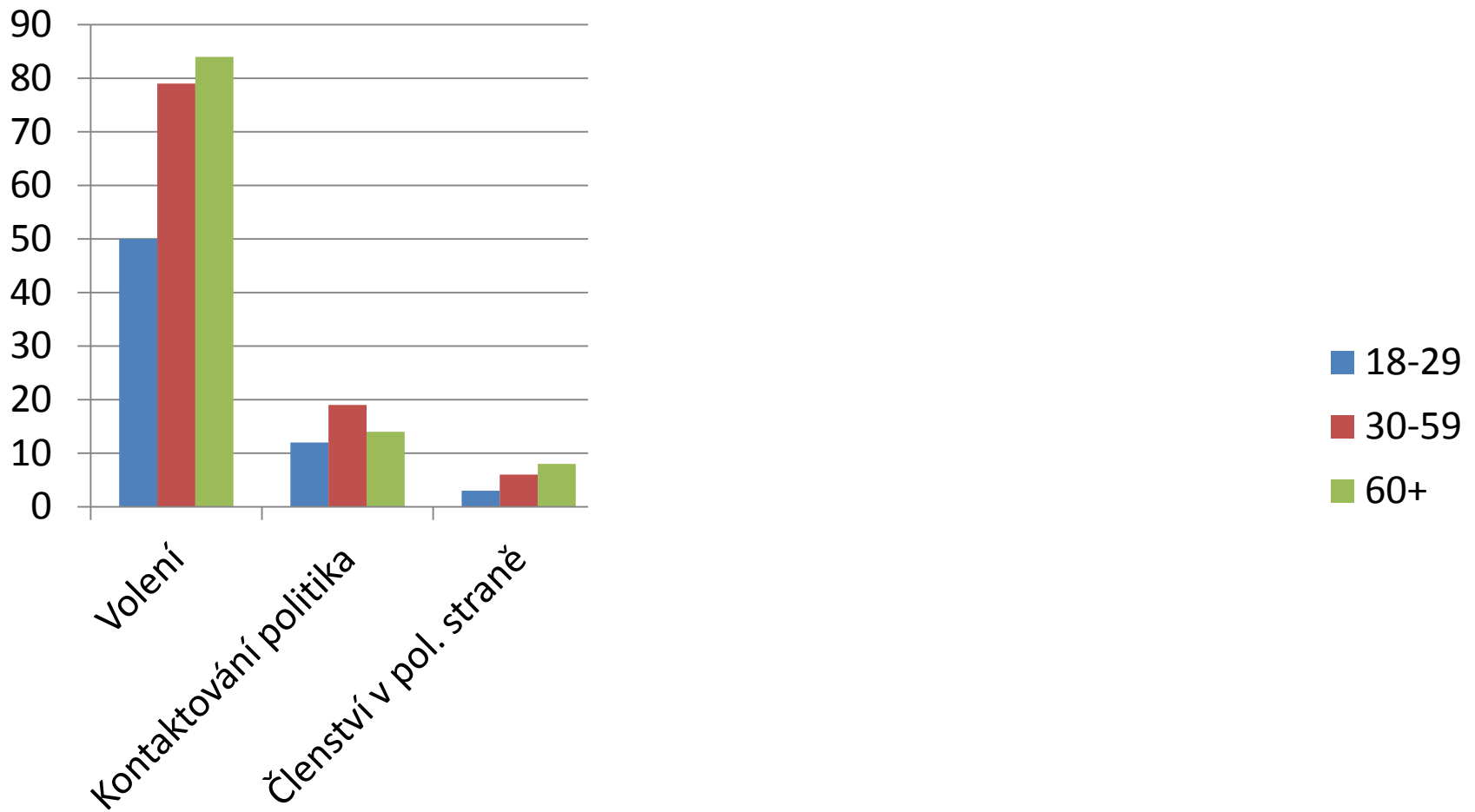

ne jednou dvakrát či častěji

Co považují za účinné do budoucna?

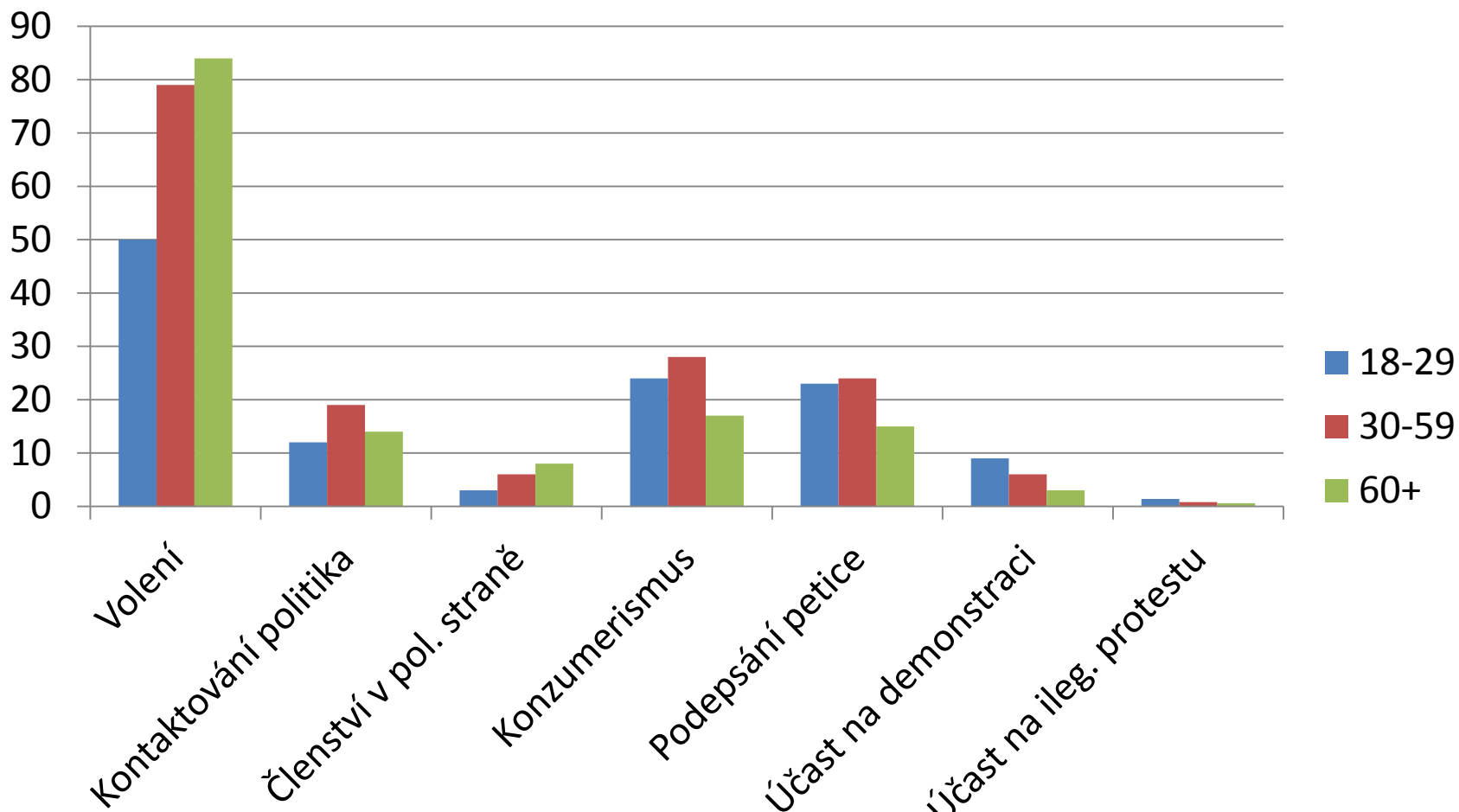
Zkus se nyní zamyslet, jak to budeš mít v dospělosti. Pokud bych se v dospělosti domníval(a), že se ve společnosti děje něco špatného, tak bych ...

Norris, 2003

Data: European Social Survey

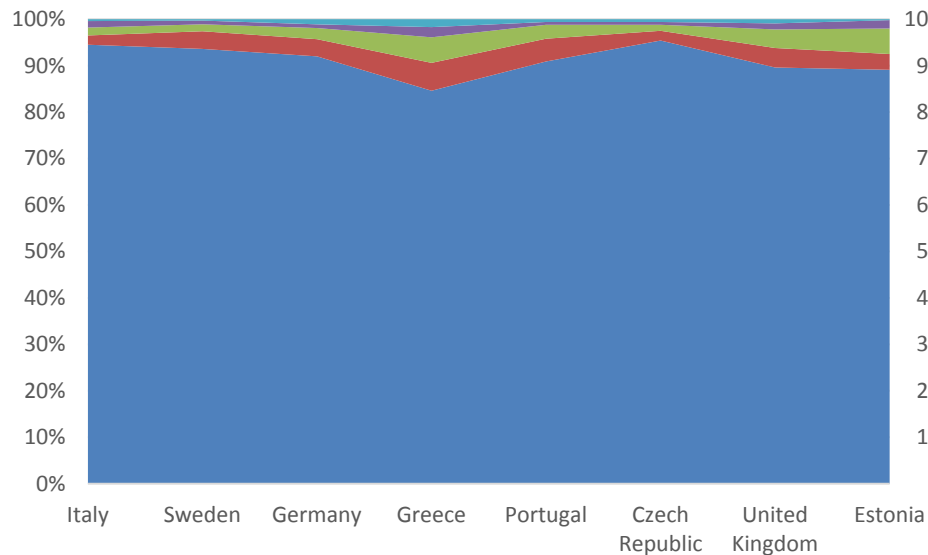

Norris, 2003

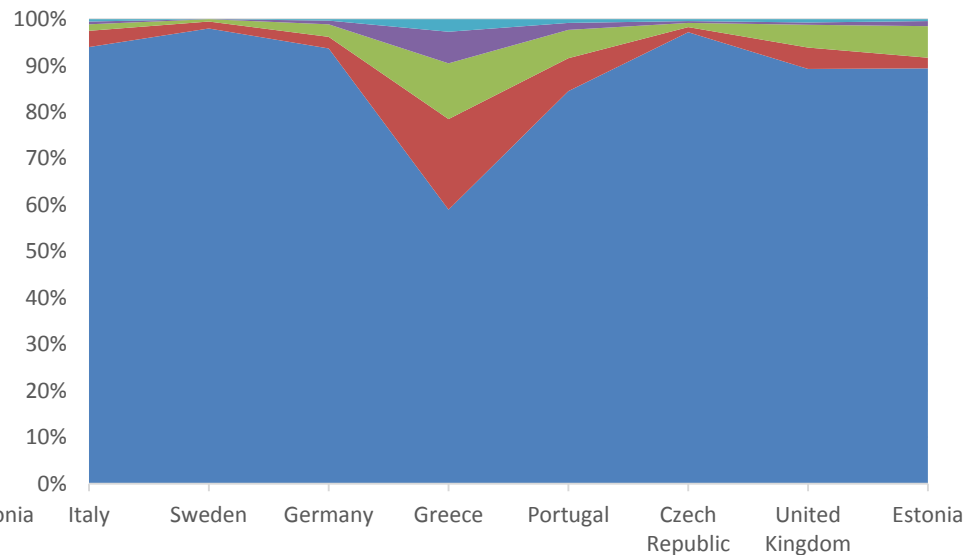
Data: European Social Survey

CATCH-EyoU (2017) – 15-19letí za poslední rok

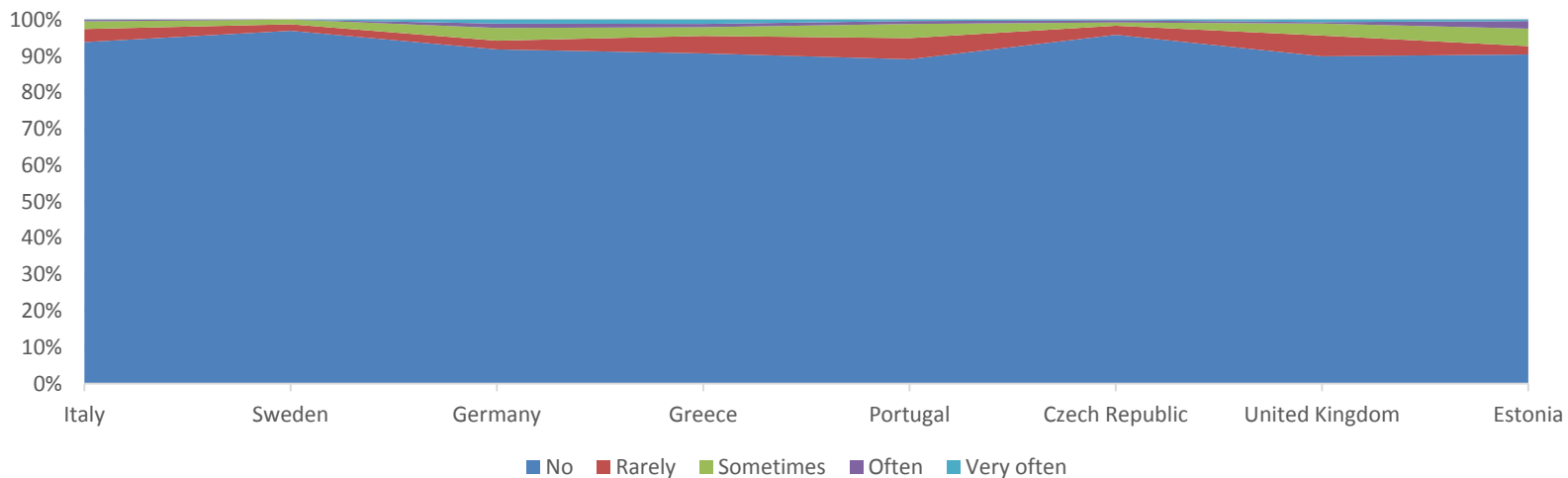
Maloval(a) či lepil(a) politické sdělení na zeď

Účastnil(a) se okupace budovy či veřejného místa

Účastnil(a) se politické akce, kde proběhla fyzická konfrontace s oponenty či policií

■ No ■ Rarely ■ Sometimes ■ Often ■ Very often

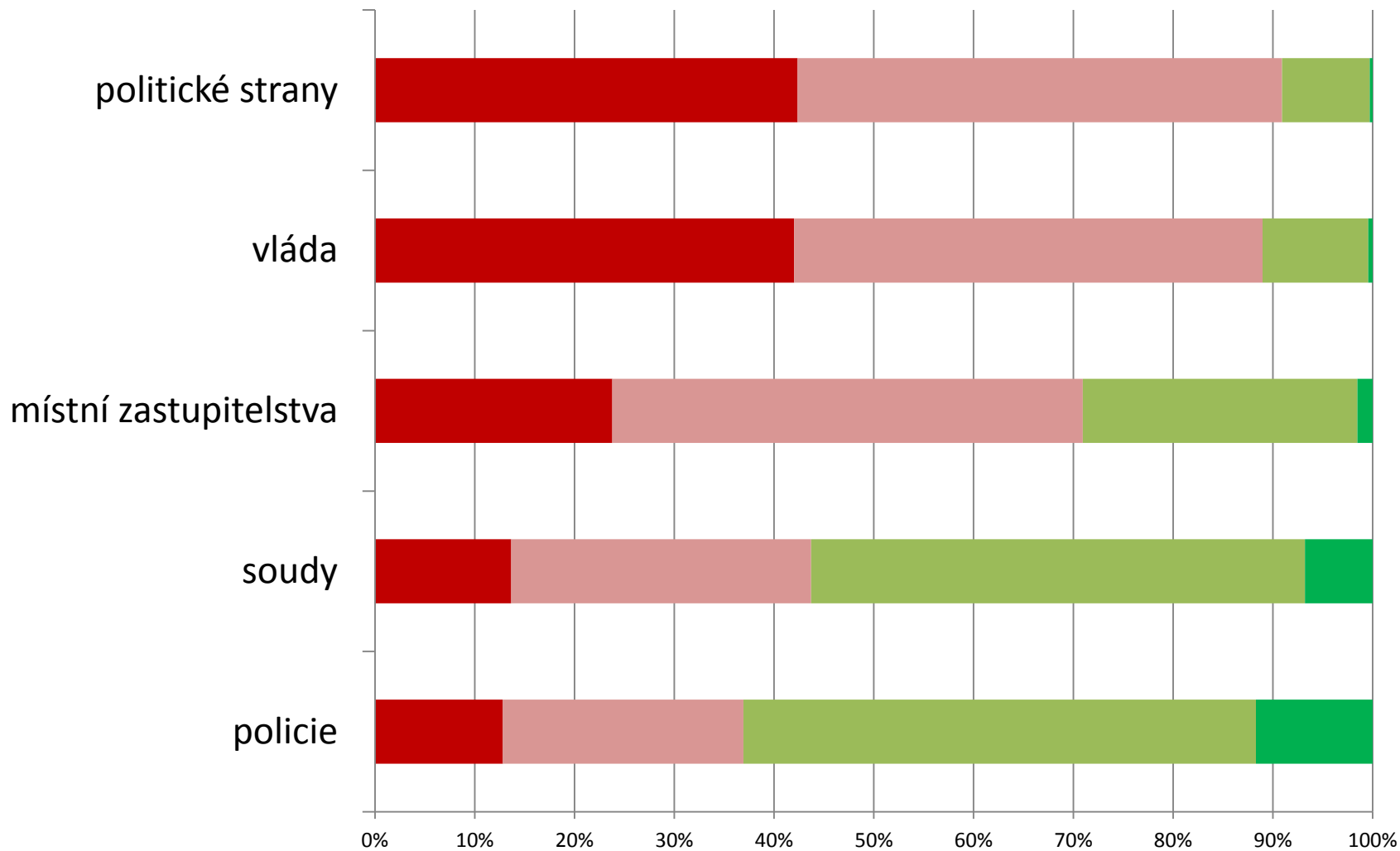
Co si myslí?

Co si myslí?

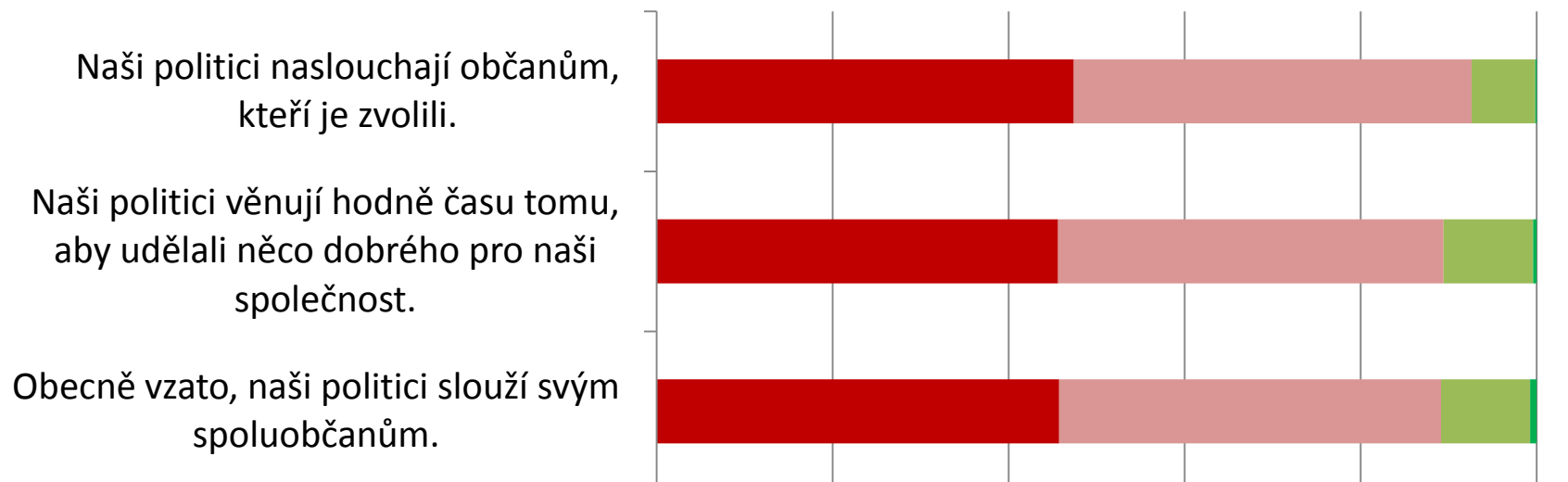
komu důvěřují?

cítí se schopní něco změnit?

jak velcí demokraté jsou?

■ vůbec nedůvěřuji ■ spíše nedůvěřuji ■ spíše důvěřuji ■ zcela důvěřuji

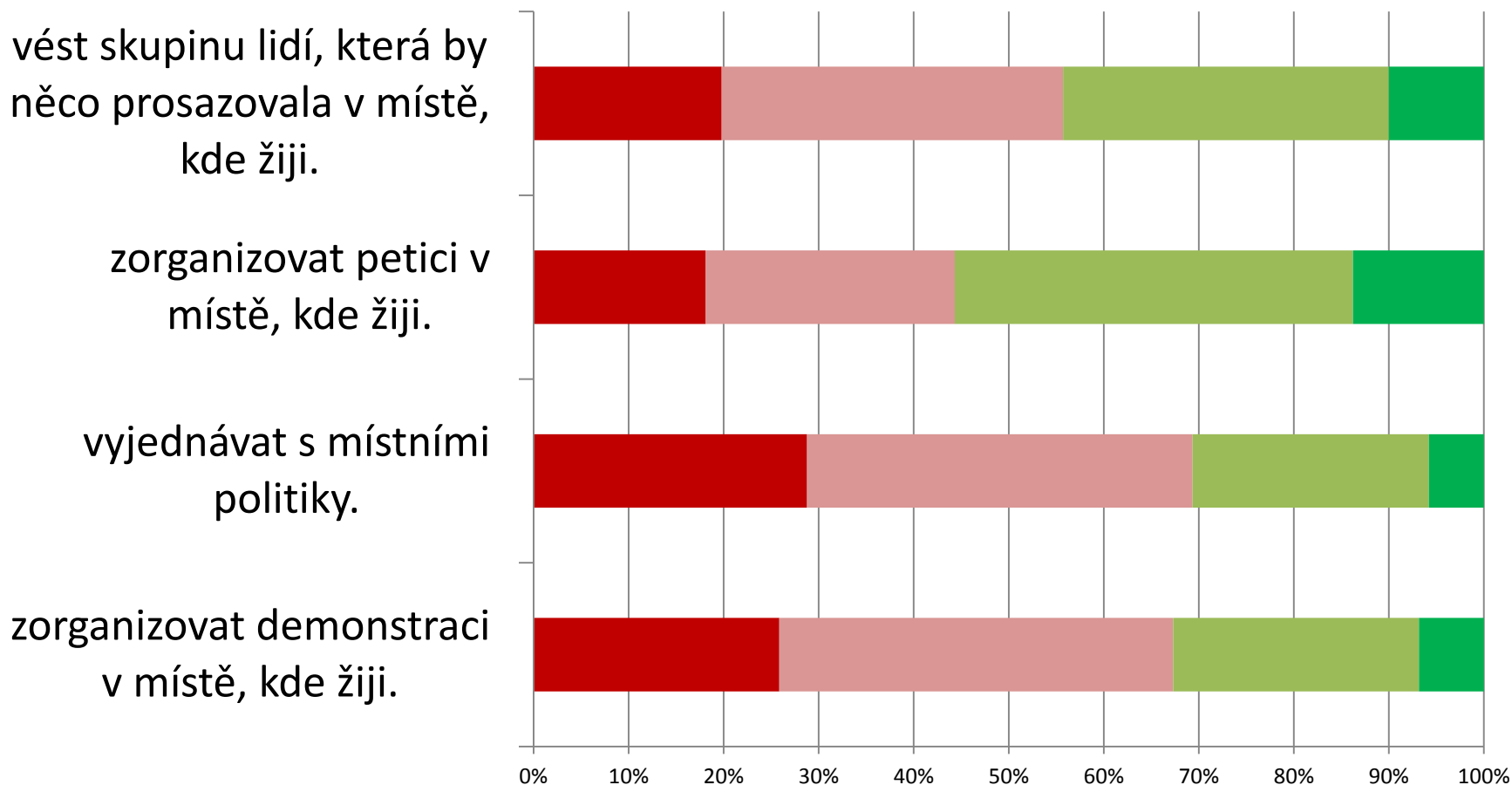

■ rozhodně nesouhlasím ■ spíše nesouhlasím ■ spíše souhlasím ■ rozhodně souhlasím

■ rozhodně nesouhlasím
 ■ spíše nesouhlasím
 ■ spíše souhlasím
 ■ rozhodně souhlasím

Kdybych chtěl(a), myslím, že bych dokázal(a) ...

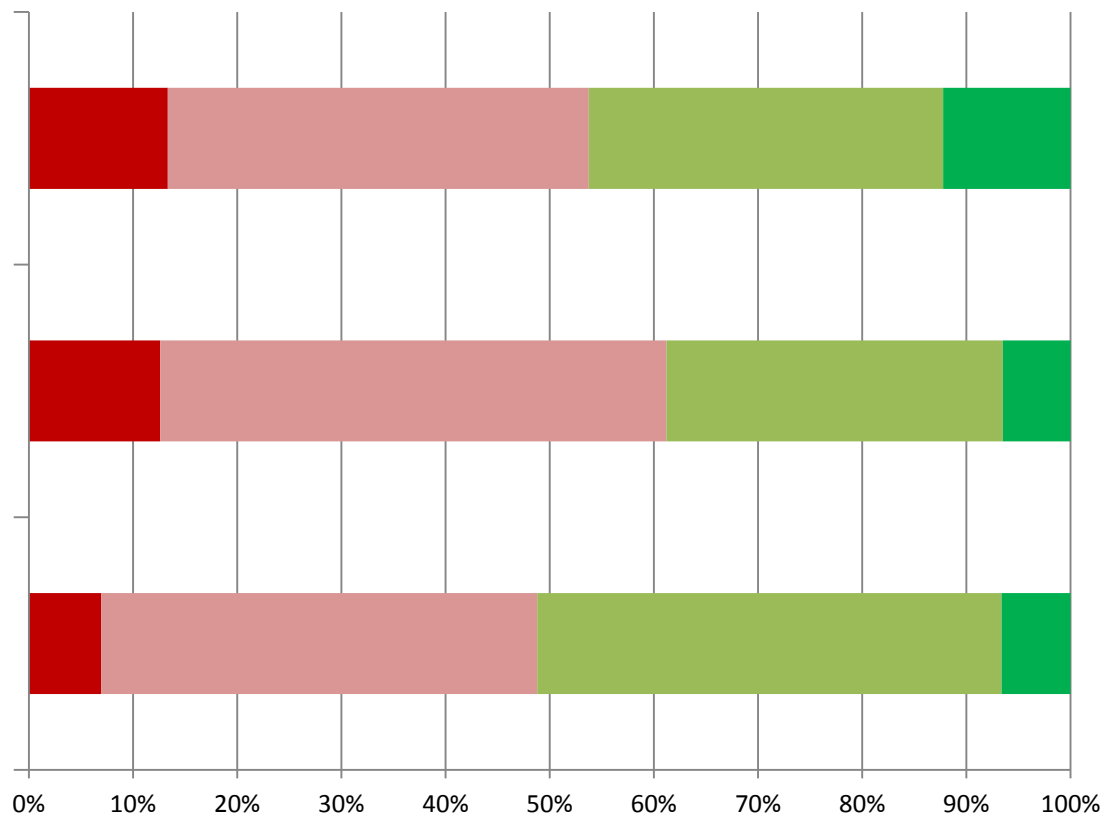

■ rozhodně nesouhlasím ■ spíše nesouhlasím ■ spíše souhlasím ■ rozhodně souhlasím

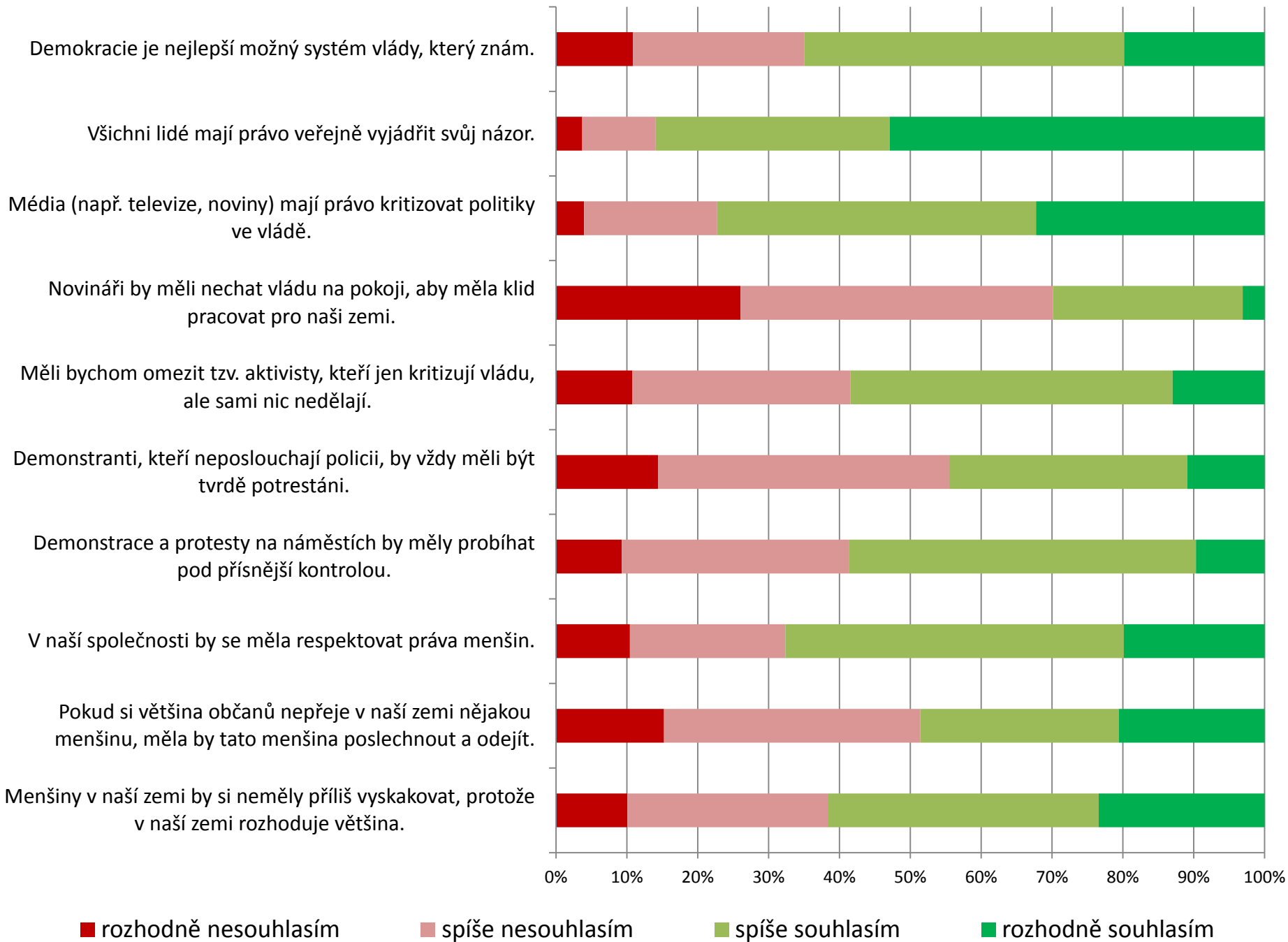
Lidé nemají možnost promluvit
místním politikům do jejich
rozhodnutí.

V místě, kde žiji, jsou poměry
natolik pevně usazené, že nemá
cenu pokoušet se něco změnit.

Když se lidé v naší obci či městě
pokoušejí něco prosadit, tak to
obvykle úřady zamítnou.

■ rozhodně nesouhlasím ■ spíše nesouhlasím ■ spíše souhlasím ■ rozhodně souhlasím

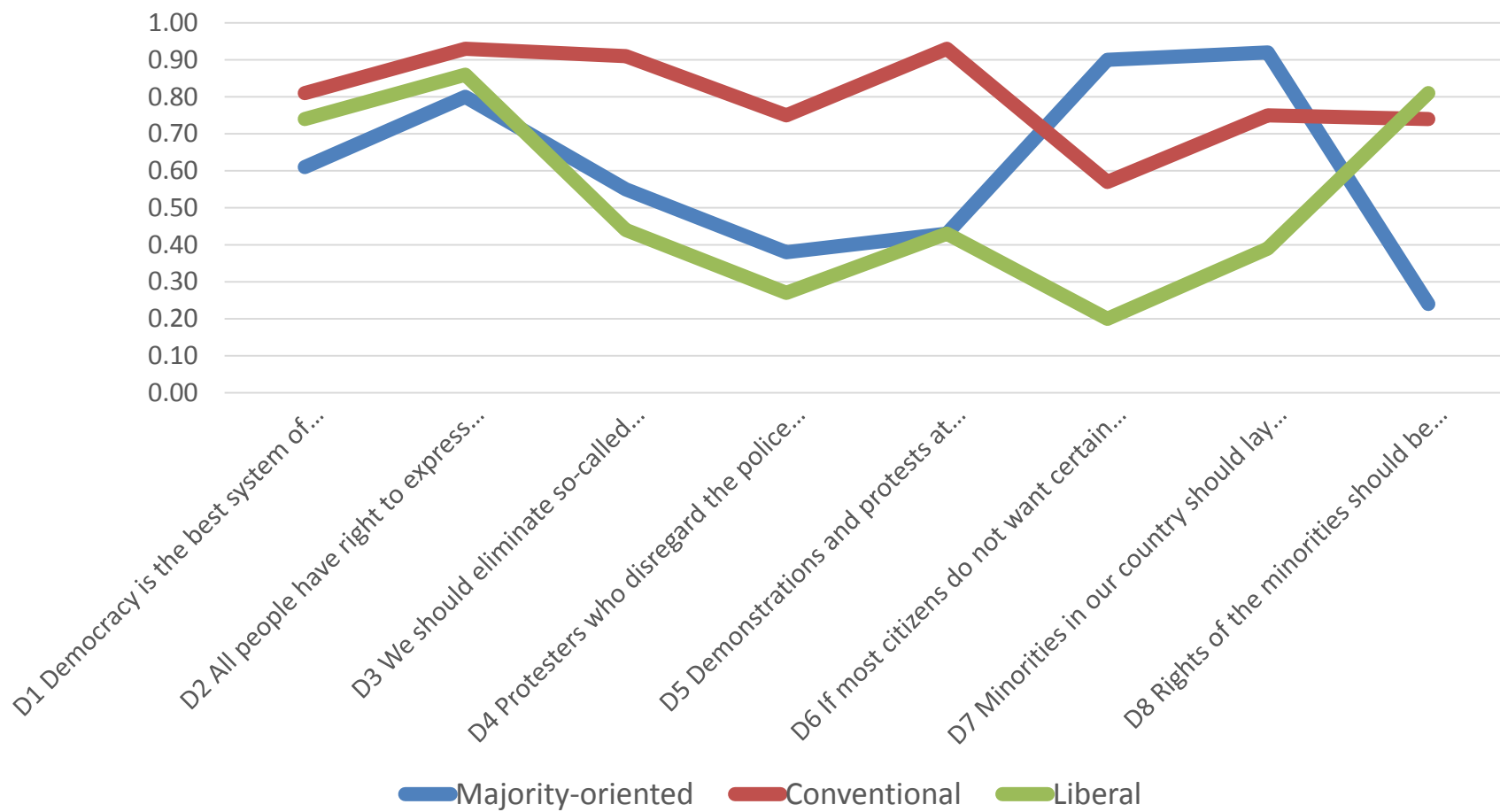
■ rozhodně nesouhlasím

■ spíše nesouhlasím

■ spíše souhlasím

■ rozhodně souhlasím

Typologie postojů k demokracii

	Majority- oriented	Conventional	Liberal
Class counts based on the most likely class membership			
Time 1	236 (31%)	239 (31%)	293 (38%)
Time 2	303 (39%)	253 (33%)	212 (28%)
Comparisons of the classes (time 1)			
Gender (female)	39%	62%	60%
School track (academic)	30%	37%	35%
Parental education (university/college)	34%	29%	34%
Trust in institutions	1.87	2.24	2.11
Right-wing authoritarianism	2.82	2.99	2.62
Protest participation	1.43	1.27	1.38
Representational participation	1.10	1.05	1.09
Volunteering	1.68	1.85	1.81

Výsledky

Time 1	Time 2		
	Majority-oriented	Conventional	Liberal
Majority-oriented	.89	.06	.06
Conventional	.06	.86	.07
Liberal	.26	.13	.61

Výsledky

Predikce opuštění liberálního pohledu:

- Pohlaví – ženy mají nižší pravděpodobnost tranzice k majoritně orientovanému pojetí
- Důvěra v instituce – adolescenti s nižší důvěrou mají vyšší pravděpodobnost ($p(m/l) = .41$) tranzice k majoritně orientovanému pojetí než adolescenti s vyšší důvěrou ($p(m/l) = .13$)
- Dobrovolnictví – adolescenti, kteří neparticipují, mají vyšší pravděpodobnost ($p(k/l) = .25$) tranzice ke konvenčnímu pojetí než adolescenti, kteří participují ($p(k/l) = .03$)

■ rozhodně nesouhlasím
 ■ spíše nesouhlasím
 ■ spíše souhlasím
 ■ rozhodně souhlasím

	T1		T2		Diff		T-test			Effect size			r	N
	M	SD	M	SD	M	SD	t	df	p	r	d	d4		
Tolerance - rovnost	3.23	0.70	2.98	0.79	0.25	0.72	9.01	673	0.000	0.33	0.49	0.51	0.54	674
Přistěhovalci by měli za svou práci brát stejný plat jako Češi. kteří dělají stejnou práci.	3.06	0.91	2.86	0.97	0.20	0.99	5.33	667	0.000	0.20	0.29	0.28	0.45	668
Děti přistěhovalců by měly mít stejné příležitosti studovat jako české děti.	3.34	0.76	3.08	0.86	0.26	0.86	7.92	666	0.000	0.29	0.43	0.41	0.44	667
Přistěhovalci by měli mít zaručenou stejnou zdravotní péči jako Češi.	3.29	0.76	3.01	0.83	0.29	0.84	8.76	659	0.000	0.32	0.48	0.46	0.45	660
Tolerance - kultura	2.38	0.73	1.93	0.72	0.45	0.70	16.64	670	0.000	0.54	0.91	0.94	0.53	671
Přistěhovalcům by mělo být povoleno udržovat si svůj jazyk.	2.48	0.91	2.09	0.90	0.39	0.88	11.38	659	0.000	0.41	0.63	0.64	0.52	660
Přistěhovalci by měli mít právo zachovat si své tradice a kulturu.	2.65	0.88	2.09	0.88	0.56	0.97	14.75	661	0.000	0.50	0.81	0.73	0.39	662
Přistěhovalci by měli mít právo stavět si u nás své náboženské stavby (např. pravoslavné kostely. mešity. buddhistické svatyně)	1.99	0.89	1.61	0.77	0.39	0.89	11.11	656	0.000	0.40	0.61	0.58	0.44	657